

ЩЕ ПОЗВОЛИМ ЛИ СИНИДАЛНИТЕ СТАРЦИ ДА ИЗВЪРШАТ НАЦИОНАЛНО ПРЕДАТЕЛСТВО?

МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА (МПЦ) ЩЕ БЪДЕ ПРИЗНАТА. ОТ НАЧИНА, ПО КОЙТО СЕ СЛУЧИ ТОВА ЩЕ ЗАВИСИ НЕЙНИЯТ ХАРАКТЕР ВО ВЕКИ ВЕКОВ!

22.11.2017 | Faktor.bg | Николай Василев, политолог

На 3 април 1860 г., по време на тържествената великденска служба в Цариград митрополит Иларион Макариополски не споменава името на вселенския патриарх Кирил VII Константинополски. Така той и владците Авксентий Велешки и Паисий Пловдивски започват борбата за създаването на Българската екзархия. Тримата поемат огромен личен риск и скоро са изпратени в изгнание. Но 10 години по-късно Българската Екзархия е учредена. Тя не е църковна секта. Тя е национална институция. Тя е това, което можем да определим като културно-просветна автономия на българския народ. Екзархията разбира се е обявена за „схизматична“, но тогава е най-близка до народа и убеден съм, най-богоугодна! В продължение на няколко години, след референдуми епархиите на територията на днешна Македония гласуват с огромно мнозинство за присъединяването си към Екзархията. Водени от местните български първенци, които на много места вече са открили български училища, екзархийските съвети са онова училище по демокрация, което позволява на българския народ по-късно да не приеме за "Освобождение" евентуалната смяна на султана с руския цар като върховен суверен, а да постави основите на европейска държава. Македонските българи запазват своята културна автономия и след разкъсването на земите на Българската екзархия с Берлинския договор. Но след Балканските войни и особено след Първата световна война, положението се променя драстично. Цариградската патриаршия официално предава православните християни в Македония на

Сръбската православна църква. И за огромно съжаление, както наскоро ни припомниха монасите от Бигорския манастир, тези смели духовници, които са останали верни на Екзархията, са били репресирани. Не са малко и случаите на мъченическа смърт!

След Втората световна война, в Македония се води целенасочена политика на отричане на Екзархийското наследство, като нещо чуждо на македонския народ, натрапено от българите с цел да „асимилират“ хора, които уж не били българи. Няма да се спирам на нелепостта на тази теза. Скопие, а не София, Пловдив, или Търново е първият град поискал български училища десетилетия преди учредяването на Екзархията. Но със силата на държавния апарат и образователната система, това схващане става доминантно в Македония. За съжаление представители на Македонската православна църква – обявила едностранно своята автокефалност през 1967 г., също участваха в процеса на фалшифициране на историята.

Но днес се отваря историческа възможност тази огромна неправда да бъде поправена. На 9 ноември Светият синод на Македонската православна църква изпрати писмо до Св. Синод на БПЦ, изразявайки готовност да признае Българската патриаршия за Църква-майка, което да бъде последвано от признаването на нейния автокефален статут. Ако това се случи, Македонската православна църква ще признае ясно, гласно и необратимо, че приема екзархийското наследство, което днешните Македония и България споделят. Разбира се Сръбската православна църква, ще бъде крайно раздразнена. Вселенската патриаршия няма да бъде очарована от евентуално решително действие на БПЦ. Най-недоволна от подобно развитие ще бъде Руската православна църква, която вече десетилетия наред призовава за някакви славянски и православни обединения, които да заместят интеграцията на страните от т.н. Западни Балкани към ЕС и НАТО.

Трябва да признаем, че днес Българската православна църква не е водена от титани като Иларион Макариополски, Авксентий Велешки и Паисий Пловдивски. Едва ли можем да очакваме нашите синодални старци да поемат риска, който през 1943 година поеха екзарх Стефан и владиците Кирил Пловдивски и Борис Неврокопски, с участието си в смелата си акция по спасяването на българските евреи. Но ако българското общество покаже решителност, може би има някакъв шанс на 27 ноември Светият синод да вземе смело, но правилното решение.

Нека не се лъжем. В клира на Македонската православна църква има личности, които в продължение на десетилетия са хулели Екзархията и са отричали българското културно наследство в Македония. Вероятно някои от тях са подписали писмото до БПЦ лицемерно, убедени, че призивът им няма да бъде приет. Може би целта им е да блъфират пред Белград.

Но трябва да си дадем сметка, че Македонската православна църква е реалност от вече петдесет години. Тя е вписана в конституцията на Република Македония и се радва на признанието на народа там. Рано, или късно останалите православни църкви ще я признаят. За българския народ и за отношенията между България и Македония е от фундаментално значение как ще се случи това. Ако БПЦ стане църквата майка на МПЦ, то екзархийският бунт от 19 век ще получи своята историческа легитимация. Ако признаването на МПЦ стане, чрез договаряне със СПЦ – това завинаги ще обрече официалният спомен за Екзархията като някаква „чужда българска, нелегитимна „окупация“.

На 27 ноември Светият синод на БПЦ трябва да вземе историческо решение. С него българският народ може да постигне огромен исторически триумф. Поemanето на протегнатата от Скопие ръка крие рискове, но както ни показаха бащите основатели не само на Българската екзархия, но и на съвременната българска нация, има случаи, когато рисковете са неизбежни. Вероятното забавяне и консултации от страна на БПЦ крият далеч по-големия риск Сръбската църква първа да признае МПЦ и отричането на екзархийското наследство да остане во веки веков елемент от македонската идентичност. Това ще бъде непоправима национална катастрофа!

Светият синод на БПЦ едва ли е готов да отправи предизвикателство към СПЦ, към Вселенската патриаршия и най-вече към Московския патриарх. Но ако българският народ покаже недвусмислено, че настоява за смел ход БПЦ няма как да не се съобрази с това желаниа! Имаме пет дни да не допуснем надвисналото ни духовно поражение!